

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Hluk, okr. Uherské Hradiště

Adresa: Komenského náměstí 950, 687 25 Hluk

Identifikátor školy: 600124371

Termín konání orientační inspekce: 2. - 5. říjen 2001

Čj.	152-245/01-5049
Signatura	oo3cv103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Hluk, okr. Uherské Hradiště má v letošním školním roce 443 žáky v 18 třídách. Tato skutečnost odpovídá kapacitě uváděné v listině zařazující zařízení do sítě škol (vydané s čj. 2328/2000).

Je školou bez právní subjektivity. Pracuje ve všech ročnících podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Je řízena od r. 1992 jedním ředitelem. Orientační kontrola ČŠI byla tentokrát zaměřena na sledování podmínek a kvality výuky českého jazyka a matematiky na obou stupních, naukových předmětů (dějepisu, chemie a přírodopisu) a německého jazyka na obou stupních.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a matematika – 1. stupeň ZŠ

Ve všech ročnících 1. stupně ZŠ byla v době inspekce časová dotace obou sledovaných předmětů v souladu se zvoleným učebním plánem Základní škola. Obsah učiva v hospitovaných hodinách byl v souladu s učebními osnovami a výukové cíle byly stanoveny vhodně a přiměřeně vzhledem k převažujícímu opakování z předchozích ročníků. V matematice ve čtvrtém a pátém ročníku bylo v učivu geometrie patrné zpoždění v probírané látce ze třetího ročníku. Místo opakování tak učitelky v rozporu s vlastními tematickými plány vlastně probíraly učivo pro žáky jako zcela nové. Plánování a přípravu výuky lze tedy hodnotit v českém jazyce jako vynikající, v matematice jako velmi dobré.

Oba sledované předměty jsou ve všech ročnících vyučovány kvalifikovanými učitelkami (což na většině ostatních škol rozhodně není pravidlem). Ve čtvrtém a pátém ročníku již výuka probíhá odborně (podobně jako na 2. stupni). Tato situace však zejména ve čtvrtém ročníku, kde povinné předměty učí až osm různých učitelů, není pro desetileté žáky příliš vhodná.

Materiální a psychohygienické podmínky výuky byly na velmi dobré úrovni. Při výuce byly používány na sebe vhodně navazující učebnice jednoho vydavatelství. Učitelky ve výuce využívaly zejména obrazový materiál, aplikace na magnetické tabule, kazetové magnetofony i hudební nástroje pro doprovod písní v relaxačních částech vyučovacích hodin. Přestože část výuky (první a druhé ročníky) probíhala v budově, kde zejména hygienické podmínky sociálního zařízení jsou již nevyhovující, byly učebny vesměs dostatečně prostorné, světlé a zejména v nižších ročnících velmi hezky, podnětně i účelně vybavené a vyzdobené. Učitelky při přípravě dbaly ve členění hodin na dostatečnou relaxaci žáků, tempo výuky zohledňovalo vždy momentální schopnost pozornosti a soustředění žáků ve třídě. To vše se velmi pozitivně odráželo v atmosféře při výuce.

Organizace, formy a metody spočívaly převážně ve frontálním způsobu výuky, největší prostor byl věnován pochopení, opakování a procvičení učiva. Učitelky se žákům věnovaly i individuálně, v této oblasti podobně jako u hodnocení žáků inspekce nezaznamenala výraznější přístup k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami. Výuka byla věcně i odborně správná (s výjimkou učiva o souznačných slovech v českém jazyce ve čtvrtém ročníku). Informace byly žákům předávány přímo i prostřednictvím dalších zdrojů, zejména aktualizací učiva z každodenního života žáků, sdělovacích prostředků a mezipředmětových vztahů. Méně času

pak již zbývalo pro samostatné a aktivní učení. Také tuto oblast lze hodnotit jako velmi dobrou.

Na velmi dobré úrovni byly rovněž motivace a hodnocení. S výjimkou prvních ročníků používaly učitelky více průběžné než vstupní motivace. Zejména ve vyšších ročnících (matematika v pátém ročníku) pak velmi efektivně využívaly zpětné vazby a analýzy chyb. Při práci ve skupinách bylo nenásilnou formou podporováno sebehodnocení a sebereflexe žáků a rovněž rozvíjení jejich smyslu pro kooperaci a vzájemnou toleranci.

Učitelky neměly žádné problémy s kázní žáků. Zejména v českém jazyce (méně již v matematice) dbaly na rozvoj jejich komunikativních dovedností. Vytvářely žákům dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru a plně respektovaly osobnost žáka. Také tato oblast byla na velmi dobré úrovni.

Na základě výše uvedených zjištění a dílčích hodnocení lze průběh vzdělávání v českém jazyce a matematice na 1. stupni ZŠ hodnotit jako velmi dobré.

Český jazyk na 2. stupni

Kvalita výuky českého jazyka byla sledována ve všech ročnících tohoto stupně. Inspekce sledovala práci ve třech složkách tohoto oboru, to je v gramatice, slohu i literární výchově. Ve všech bylo vyučováno podle školou zvoleného učebního programu. Jeho osnovy byly plněny ve všech složkách. Odpovídala mu i časová dotace, v každém ročníku 4 hodiny týdně. Svou představu realizace vzdělávacích cílů zpracovávají jednotliví vyučující do časových tematických plánů, chybí však plánování literární složky.

Kontinuita výuky v jednotlivých ročnících a návaznost ve vzdělávacích cílech je zajišťována prostřednictvím předmětové komise českého jazyka. Ze zápisů jednání tohoto metodického orgánu vyplývá, že se věnuje i plánování a metodice práce s integrovanými dyslektickými žáky, hovoří o spolupráci 1. a 2. stupně, rozebírá výsledky čtvrtletních prověrek, ale nestanovuje metodické postupy odstranění zjištěných nedostatků.

Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla výrazně ovlivněna osobností, nikoliv délkou praxe, každého z nich. Celkově lze plánování a přípravu výuky českému jazyku na druhém stupni označit za velmi dobrou.

Všechny vyučující mají předepsanou odbornost a pedagogickou způsobilost.

Škola má pro tento předmět specializovanou pracovnu, v ní má výuku českého jazyka pouze jedna třída. Neslouží tedy všem žákům, ač jsou v ní základní jazykové příručky (Pravidla a Slovník spisovné češtiny jsou zastaralé), časová přímka zachycující vývoj literatury a další pomocný názorný materiál. Další učebny jsou vybaveny moderním nábytkem, jsou v nich mnohé názorné pomůcky určené pro jiné předměty. Učitelé českého jazyka mohou využívat i specializovanou místnost žakovské knihovny, umožněny jsou i individuální knižní výpůjčky. Škola nemá kabinet českého jazyka.

Učitelky pracují podle platných učebnic, preferují ucelené řady. Vhodně je doplňují o další publikace. Řadu didaktických dvojrozměrných pomůcek si jednotlivé vyučující vyrábějí samy.

Didaktická technika byla ve škole v dostatečném množství, pro výuku českého jazyka slouží hlavně radiomagnetofon v literární výchově. Počítačové programy nebyly využívány. Materiální podmínky výuky českého jazyka byly velmi dobré.

Prostorové podmínky ve třídách i jejich osvětlení odpovídaly počtu žáků. Kvalitu psychohygienických podmínek práce, zejména tempo a pestrost jednotlivých částí hodin a atmosféru v nich, udával osobitý styl práce každé vyučující. Celkově lze označit

psychohygienické podmínky za velmi dobré.

Stavba vyučovacích hodin odpovídala věku žáků a cílům, které si učitelky daly. V jazykových hodinách bylo dbáno na procvičení, v literárních na prožitek žáků a získání základních údajů literární historie a autobiografie spisovatelů. Učivo bylo předkládáno tak, že se žákům vytvářela postupně struktura poznatků z daného oboru.

V užití metodice převažovala frontální výuka verbálního charakteru. Ve většině hodin nechyběly pestrost a nápaditost, metody kopírující dětské hry. Menší prostor byl věnován samostatnému vyjadřování žáků. Individualitou učitele byla dána nejen užitá variabilita metod, ale i účelné využití vyučovacího času. Z tohoto pohledu byla většina hodin vynikající. Za nevhodnou je však třeba označit u výuky syntaxe tzv. otázkovou metodu, která je založena na procvičování mechanické paměti žáků. Bylo od ní již v sedmdesátých letech 20. století odstoupeno a od té doby je preferována tzv. vztahová metoda, která rozvíjí žákovo logické myšlení a přesně učí pochopení stavby a struktury textu. Celkově jsou proto organizace, formy a metody výuky hodnoceny jako velmi dobré.

Ve sledovaných hodinách učitelky plně respektovaly osobnost žáka. Bylo využito výchovnosti učiva. Vstupní motivace u některých pedagogů apelovala na žákovu zvědavost, jinde byla pouhým sdělením obsahu hodiny. I při frontálně vedené výuce se pedagogové snažili dbát individuálních schopností žáků a snažili se pracovat s pochvalou a pozitivním povzbuzením. Při poznávání nového byla žákům poskytována přiměřená pomoc, ve většině hodin bylo naučené ověřováno zpětnou vazbou. Pozitivem bylo i vedení k bezprostřední korekci vlastní samostatné práce. Informovanost rodičů prostřednictvím známek v žakovských knížkách byla dostatečná. Oblast motivování a hodnocení byla velmi dobrá.

Vzájemná komunikace mezi žáky a učitelkami byla založena na pěkných vztazích. Byly dány respektem k odborným i lidským kvalitám vyučujících. V jiných vztazích byla pozorovatelná vzájemná problematika. Byla dána jednosměrností komunikace vedoucí od učitele k žákovi. Při výuce tohoto oboru nebyly pozorovány projevy nežádoucího chování. Souhrnně je třeba oblast interakce a komunikace označit za velmi dobrou.

Vzhledem k výše popsaným skutečnostem hodnotí ČŠI celkově výuku českého jazyka v této škole jako velmi dobrou.

Německý jazyk

Německý jazyk je vyučován v souladu s učebním plánem v tříhodinové dotaci. Třídy se vždy dělí v cizojazyčné výuce na skupiny (ojediněle maximální počet 24 žáci), přičemž ve stávajícím sedmém až devátém ročníku je vyučován pouze německý jazyk. Žáci čtvrtého až šestého ročníku se učí dle výběru německému nebo anglickému jazyku. Výuka v jednotlivých ročnících je plánována a v paralelních skupinách koordinována v předmětové komisi. Plnění tematických plánů je na jejích pravidelných jednáních vyhodnocováno. V době kontroly bylo probírané učivo ve shodě s předloženými tematickými plány. Členění učiva do jednotlivých ročníků vychází pouze z probíraných učebnic, což ztěžuje kontrolu plnění učební osnovy. Aby byla zajištěna lepší návaznost ve výuce německého jazyka, nejen mezi ročníky, ale i mezi prvním a druhým stupněm školy, došlo v letošním školním roce k zavedení jednotné ucelené řady učebnice němčiny. Podle nové německé pravopisné normy jsou zpracovány pouze pracovní sešity k učebnicím. Příprava pedagogů na výuku byla zodpovědná. Oblast plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Personální podmínky pro výuku německého jazyka jsou vynikající. Všechny čtyři učitelky mají pedagogickou i odbornou způsobilost pro výuku daného předmětu na druhém stupni.

V případě učitelky působící rovněž na prvním stupni nebyla metodická úroveň hodin v žádném případě negativně ovlivněna touto skutečností.

K výuce německého jazyka slouží jedna specializovaná učebna se sluchátky, v níž je umístěno video, zeměpisné mapy, gramatické přehledy, slovníky a tematicky zaměřený obrazový materiál. Prostředí učebny je pro cizojazyčnou výuku velmi podnětné. Její kapacita je však vzhledem k počtu vyučovaných hodin nedostatečná. Část hodin probíhala v kmenových učebnách, v nichž učitelky většinou využily magnetofonové nahrávky, kopírované materiály a také vlastnoručně zhotovené pomůcky. Členění hodin i tempo výuky byly převážně přiměřené složení třídy. Předmět je zařazen do rozvrhu v souladu s psychohygienickými a didaktickými zásadami. Materiální zabezpečení, stejně jako psychohygienické podmínky jsou na velmi dobré úrovni.

Hospitace se uskutečnily ve čtvrtém až devátém ročníku u všech učitelek německého jazyka. Kromě prevažující frontální výuky byla zařazena zejména v nižších ročnících práce ve dvojicích nebo skupinách. Pokyny pro práci byly podle pokročilosti žáků zadávány v německém jazyce, v některých případech bylo používání mateřského jazyka neúčelné. Vyučovací čas byl převážně efektivně využit. Vysvětlení a procvičení nového učiva byl věnován dostatečný čas, učivo bylo podáváno po odborné stránce správně. Téměř ve všech hodinách byla věnována pozornost poslechu s porozuměním. Nedostatkem byl někdy malý důraz na systematický nácvik správné výslovnosti a na diferenciaci zadávaných úkolů s ohledem na individuální dispozice žáků. Ve výuce mladších žáků bylo často využito písní, her a soutěží, které přispívaly nejen k aktivitě žáků, ale i k vytváření jejich pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Organizace, formy a metody výuky ve sledovaných hodinách jsou hodnoceny jako velmi dobré.

K motivaci žáků sloužily v hodinách různé učební pomůcky, obrazový materiál, magnetofonové nahrávky, zařazení tvořivých činností a dramatické improvizace, ocenění snahy a výkonu žáků. Vhodné motivační prvky na začátku i v průběhu hodiny byly uplatňovány účinněji a ve větší míře v nižších ročnících. Jako motivace k výuce německého jazyka slouží i navázání kontaktů s partnerskou školou v Rakousku. Hodnocení znalostí žáků bylo zaměřeno převážně pozitivně. V hospitovaných hodinách nebyli žáci vedeni k sebekontrolě.

Příjemná pracovní atmosféra ve sledovaných hodinách svědčila o vzájemné důvěře mezi učitelkami a žáky. V některých hodinách bránily většímu rozvoji komunikativních dovedností zvolené metody práce. Oblast motivace a hodnocení i interakce a komunikace byly velmi dobré.

Sledovaná výuka německého jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika na 2. stupni

Matematika je vyučována v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Je dotována ve všech ročnících čtyřmi hodinami týdně, v šestém a sedmém ročníku se střídá učivo aritmetiky a geometrie po dvou hodinách týdně, v ostatních ročnících probíhá v blocích. Členění obsahu osnov do jednotlivých ročníků bylo zpracováno do tematických plánů a projednáno v předmětové komisi. Učivo probírané v době kontroly ve všech sledovaných hodinách plynule navazovalo na předchozí, bylo v souladu s předloženými časově tematickými plány. Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny nepamatovala na shrnutí a zopakování látky. Celkově bylo plánování a příprava na velmi dobré úrovni.

Výuka je zabezpečena učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Kvalita sledovaných hodin byla touto skutečností ovlivněna, ale svoji pozitivní roli hrála i osobnost jednotlivých učitelek, jejich metodická vyzrálost a míra kreativity.

Výuka tohoto oboru probíhá v kmenových třídách. Užívané učební pomůcky se proto musejí donášet (modely geometrických těles, tabulová pravítka). Odpovídají běžnému standardu. Vlastnoručně připravené pomůcky vhodným způsobem podpořily názornost. Ve všech ročnících byly užívány platné učebnice (ucelená řada SPN), k dispozici mají žáci rovněž matematické tabulky a sbírky úloh. Ve sledovaných hodinách nebyla použita didaktická technika. Materiální podmínky výuky byly hodnoceny jako průměrné, psychohygienické jako velmi dobré.

Struktura sledovaných hodin vycházela z klasické stavby, ve výuce převládala frontální metoda práce. Současné trendy v oblasti metod a forem práce se objevily pouze okrajově. Výukové cíle nebyly vždy dostatečně jasně formulovány, obsahová náplň a způsob realizace nebyly ve všech sledovaných hodinách přizpůsobovány schopnostem žáků v jednotlivých třídách. Učivo bylo podáváno odborně a věcně správně. Při osvojování nového učiva vycházely učitelky z dřívějších poznatků, výklad byl srozumitelný, uspořádaný. Ve dvou hodinách bylo výraznějším způsobem rozvíjeno logické myšlení, žáci byli vhodně aktivizováni, postupnými kroky dospěli ke správnému řešení úloh a k obecně platným závěrům. Ve sledované výuce nebyla, s výjimkou jedné hodiny, uplatňována vnitřní diferenciací. Prostor pro procvičování učiva byl dostačující. Závěrečné shrnutí a zhodnocení práce v hodině nebylo z časových důvodů prováděno. Organizace výuky, metody a formy práce byly hodnoceny jako průměrné.

Vstupní motivace nebyla ve sledovaných hodinách využívána v žádoucí míře, spíše bylo učivo aktualizováno příklady z praxe. Formativní hodnocení žáků bylo prováděno zejména písemnými prověrkami. Učitelky nezapomínaly na oceňování snahy a správných výpočtů, zpětnou kontrolou zjišťovaly úroveň porozumění a míru osvojení učiva. Žákovské sešity byly vedeny jednotnou formou ve všech ročnících, v některých jsou viditelné rezervy v pečlivosti a úpravnosti zápisů. Sledovaná motivace a hodnocení žáků byly průměrné.

Komunikativní dovednosti žáků zejména v důrazu na správné matematické vyjadřování nebyly dostačujícím způsobem rozvíjeny, verbální projev učitelky byl dominantní. Vztahy mezi učitelkami a žáky byly založeny na vzájemné důvěře a respektu. Interakce a komunikace byly na průměrné úrovni.

Sledovaná výuka matematiky je souhrnně hodnocena jako průměrná.

Dějepis

Výuka tohoto předmětu probíhá podle osnov školou přijatého schváleného učebního programu. V souladu s ním byla dvouhodinová časová týdenní dotace ve všech ročnících druhého stupně. Rozvržení učiva v rámci osnovami daných dvouletých cyklů zajišťuje formou tematických plánů jediný vyučující tohoto předmětu. ČŠI kontrolou zápisů v třídních knihách platných pro školní rok 2000/2001 zjistila, že není dostatečně pamatováno na závěrečné opakování, zejména v devátém ročníku. Některá témata nebyla probrána a řádně procvičena. Jednalo se zejména o učivo nejnovějších dějin a kapitoly shrnující a zobecňující poznatky ze všech ročníků. Společenskovední předmětová komise zejména koordinuje exkurze a vlastivědné výlety. Škola se každoročně zúčastňuje soutěže Mladý historik. Výuka je doplněna o nepovinný předmět náboženství.

Plánování jednotlivých hodin je dáno odborností a kreativitou vyučujícího. Nechyběla zde analýza důležitosti sdělovaných fakt a zejména objasnění vztahů mezi nimi. Z tohoto pohledu lze oblast plánování a přípravy výuky dějepisu označit za průměrnou.

Předmětu vyučuje vysokoškolsky vzdělaný, pedagogicky a odborně připravený pedagog.

Škola má specializovanou dějepisnou a zeměpisnou učebnu. Jsou v ní pomůcky i didaktická technika. Neprobíhá tam ale veškerá výuka tohoto oboru. Další úložné prostory jsou ve

specializovaném kabinetě. První pozorovaná hodina probíhala bez jakékoliv názorné pomůcky, v dalších byly využívány dějepisné atlasy, mapy i další literatura (encyklopedie). Didaktická technika využívána nebyla, počítače využívá učitel pro přípravu pomocných textů. Škola by měla zodpovědně znovu vybrat učebnice, ty které užívá, zastarávají. Materiální podmínky výuky byly průměrné.

Učebny byly dostatečné svou velikostí. Podnětnost prostředí byla před každou hodinou zvyšována přinášenými mapami, atlasy i nákresy na tabuli. Atmosféra byla ovlivněna direktivním způsobem vedení hodin i nezkušeností učitele poradit si s eventuálním neklidem žáků. Psychohygienické podmínky byly celkově průměrné.

Zvolené vyučovací postupy i struktura hodin byly koncipovány tak, aby byly probrány i procvičeny nové poznatky. Byly předávány v přiměřené míře, ale ne vždy pestrou metodikou. Pozorována byla zejména frontální výuka, postavená na řízeném rozhovoru. Úvodní části hodin byly věnovány individuálnímu ústnímu zkoušení, přitom byly třídě vždy vhodně zadány úkoly vztahující se k novému učivu. Tato samostatná práce žáků je učila vyhledávat poznatky v odborném textu učebnice. Chvályhodné byly i úkoly zadávané navíc jako referáty. Bylo dbáno na důkladné objasnění všech užívaných historických pojmů. Vycházelo se z poznatků, které žáci mají z exkurzí i běžného života. Výklad byl provázen aktivizujícími problémovými otázkami. Většina práce v hodině spočívala na učiteli a jeho slově. Žáci byli většinou pasivními objekty výuky. Organizace, formy a metody výuky byly průměrné.

Motivace na začátku vyučovacích hodin využívala přirozené zvědavosti dětí. Průběh práce byl pozitivně ovlivněn užívanou pochvalou. Při hodnocení byl srovnáván posun ve výkonu žáka. Individuální dispozice jedinců byly učitelem respektovány. I při individuálním zkoušení však byly vyžadovány pouze jednoslovné odpovědi, žák byl hodnocen za faktografickou správnost. Oblast motivace a hodnocení byla velmi dobrá

Vzájemné vztahy mezi učitelem a žáky byly založeny na respektu a důvěře, to bylo pozorovatelné i ve vyšších ročnících. Nedostatkem je malá pozornost věnovaná rozvoji individuálních komunikativních dovedností žáků. V jedné z hodin byly pozorovány nezvládnuté projevy nekázně, atmosféra ve většině tříd byla pracovní. Oblast interakce a komunikace je možno hodnotit jako průměrnou.

Výuku dějepisu hodnotí ČŠI vzhledem k výše popsaným skutečnostem jako průměrnou.

Chemie

Stanovená časová dotace v týdenním rozvrhu hodin je v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. Učební osnovy jsou rozpracovány do tematických plánů učiva a mají stanoven obsah každého vzdělávacího celku. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám, k obsahové duplicitě při plánování výuky nedochází a její kontinuita je zajištěna. Sledované hodiny byly promyšleny tak, aby nové učivo bylo pro žáky zajímavé a stimulovalo je k aktivní spolupráci. Plánování a příprava výuky byly hodnoceny jako velmi dobré.

Chemii vyučuje jedna učitelka s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Vyučování chemie probíhá v odborné pracovně, vybavené starším, ale funkčním žákovským nábytkem, didaktickou technikou a chemickými nástěnnými tabulemi. Skříňová sestava slouží k uložení většiny učebních pomůcek. Třída nemá prostorný a vyvýšený demonstrační stůl pro učitele, což ztěžuje názorné vyučování. Sledované vyučovací hodiny byly produktivní, učitelka uvážila obsah výuky a vhodně vybrala učební pomůcky i vyučovací metody. Jedinou závadou

byla ztížena viditelnost některých demonstračních pokusů v důsledku použití menšího vzorku chemikálií a malých nádob chemického skla. Zvolené tempo i její členění odpovídalo věku žáků. Podmínky pro práci byly velmi dobré.

Účinnost výuky podpořila učitelka názornými pomůckami, využitím dalších zdrojů informací a aktivním zapojením žáků do vyučovacího procesu. Její organizační pokyny byly jasné a srozumitelné, položené otázky prověřovaly vědomosti pamětního rázu, provokovaly však i samostatné myšlení žáků. Ti měli dostatek času na pochopení a procvičení nového učiva. Jen v některých sledovaných vyučovacích hodinách byli zohledněni integrovaní žáci s vývojovou poruchou učení. Organizace výuky měla velmi dobrou úroveň.

V úvodu byli žáci vždy seznámeni s programem vyučovací hodiny, se vzdělávacím cílem. Vstupní verbální motivace využita nebyla, zvědavost některých žáků byla podnětána pestrostí práce. Učitelka vytvořila příjemné pracovní prostředí, umožnila aktivním žákům prožít pocit úspěšnosti. Průběžně slovně hodnotila jejich výkon a oceňovala snahu aktivních žáků. Oblast motivace a hodnocení měla průměrnou úroveň.

Komunikace mezi všemi zúčastněnými byla přirozená, sociální klima třídy bylo vyrovnané. V osmém ročníku většina žáků splnila očekávání pedagožky, v devátém ročníku byla vzájemná spolupráce horší. Verbální dovednosti žáků měly průměrnou úroveň, celkově byla sledovaná oblast hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalita výuky chemie byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis

Ve všech ročnících druhého stupně probíhá sledovaná výuka v časové dotaci, která je v souladu s učebním plánem. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám zvoleného vzdělávacího programu s výjimkou osmého ročníku, do kterého byl přeřazen ze sedmého ročníku jeden učební celek ze zoologie. Předložené tematické plány učiva mají chronologicky vypsané celky z učebnic s přiřazením měsíců, během kterých bude určité téma probíráno. Není však stanoven rozsah a obsah učebních celků a zápisy probíraného učiva v třídních knihách nejsou vypovídající. Volitelný předmět seminář přírodovědný s biologickým zaměřením dává žákům prostor pro rozvíjení jejich zájmů. Ekologický zájmový kroužek podporuje aktivní a samostatné činnosti žáků v dané oblasti. K výuce přistupovali učitelé zodpovědně, jejich příprava a plánování byly hodnoceny jako velmi dobré. Orientovali se většinou na plnění vzdělávacích cílů, méně promýšleli vyučovací metody. Oblast plánování a přípravy výuky byla velmi dobrá.

Přírodopis vyučují tři učitelé s požadovaným vzděláním, dva s dlouholetou pedagogickou praxí. Předmět je vyučován v odborné učebně. Její nástěnná výzdoba je podnětná, estetiku prostředí ruší opotřebovaný žakovský nábytek a uložené učební pomůcky v otevřených skříňkách na zadní stěně učebny. Součástí odborné pracovny je moderní audiovizuální technika a videomikroskop. Vyučující tuto didaktickou techniku i názorné učební pomůcky funkčně využili. Přírodopis je zařazen v denním rozvrhu hodin ve shodě s psychohygienickými zásadami. Materiální i psychohygienické podmínky výuky byly celkově velmi dobré.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala věku žáků. Vyučující upřednostnili frontální metody výuky. Z hlediska efektivního využití času byly sledované hodiny vhodně rozvrženy. Dostatek prostoru byl věnován v úvodu zopakování naučeného písemnou formou. Opakování vědomostí bylo zaměřeno na pamětní zvládnutí učiva a hledání vztahů. Žáci pracovali individuálním tempem, společná kontrola jejich práce prokázala velmi dobré vědomosti u většiny z nich nejen

z právě probíraných témat, ale i z učiva nižších ročníků. Nové bylo prezentováno srozumitelně, stručně a výstižně, po krocích se zpětnou vazbou, případně ověřeno formou praktických činností. Jen v jedné vyučovací hodině byla věnována pozornost integrovaným žákům s vývojovou poruchou učení. V přírodovědném semináři byla uskutečněna exkurze do buchlovického zámeckého parku s cílem naučit se poznávat vzácné dřeviny. Organizace sledované výuky byla hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Žáci byli vždy na počátku seznamováni s programem vyučovací hodiny. Vstupní motivace chyběla. V průběhu výuky byli aktivizováni výkladem a názorným vyučováním, využitím zkušeností z praktického života. Významným prvkem bylo pozitivní průběžné slovní hodnocení výkonu. Většina žáků byla aktivní a ochotně spolupracovala s pedagogem. Jejich komunikativní dovednosti měly průměrnou úroveň. Většina vyučovacích hodin byla ukončena hodnocením výkonu celé třídy. Nežádoucí projevy v chování nebyly zaznamenány, naopak byly pozorovány harmonické vztahy mezi pedagogy a žáky. Motivace, hodnocení, vzájemná komunikace a interakce byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Kvalita výuky přírodopisu byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Kromě dějepisu plnila škola ve všech sledovaných předmětech osnovy přijatého učebního plánu. Výuka byla velmi dobře materiálně i personálně zabezpečena. Pozorovaná práce se žáky byla většinou tradiční, velmi závisela na osobnosti a erudovanosti učitele. To hrálo také rozhodující roli ve vztazích mezi učitelem a žáky. ČŠI konstatuje, že mnohé metody a způsoby motivace žáků byly vynikající. Jen výjimečně se ČŠI setkala s metodicky zastaralým postupem nebo neznalostí, jak zvládat případné projevy nekázně.

Celkově lze výchovně vzdělávací práci ve sledované oblasti označit za velmi dobrou.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Koncepční dlouhodobé záměry rozvoje své školy formuloval ředitel písemně v dokumentu nazvaném Plán rozvoje mé školy, který zpracovával jako závěrečnou práci studia pro vedoucí pracovníky ve školství. Je zde důkladná analýza pozitiv i negativ stavu školy před dvěma roky. Zahrnuje i předpokládané trendy vývoje v oblasti materiálního a personálního zabezpečení výuky. Hlavní důraz, kromě stavebních úprav a vybavování školy novým nábytkem, klade na zajištění výuky informatiky a cizích jazyků. Je počítáno i s postupnou přirozenou obnovou sboru, i zde je preferována odbornost nově přijímaných pracovníků.

Každoroční plány vycházejí jednak z této dlouhodobé koncepce, jednak reagují na požadavky vznesené předsedy předmětových komisí. S návrhem seznamuje vedení školy každoročně pedagogický sbor v přípravném týdnu, jedná o něm i se zřizovatelem. Referátu školství jej nezasílá. Rodiče jsou s plány školy seznamováni na zahajovacích třídních schůzkách (v tomto roce je v 1. ročnících navštívilo 100 %, v dalších 67,3 % rodičů).

Každoroční plán je souborem na sebe navazujících úkolů, postihuje všechny oblasti školy, je adresný. Chybí v něm způsob kontroly plnění a případných důsledků nesplnění. Dobré je, že má vedení školy promyšlen přijatý učební plán Základní škola s čj. 16 847/96-2 a zpracovanou jeho realizaci pro všechny ročníky obou stupňů. Nedostatkem je opět to, že není pamatováno na případné nesplnění. Tato skutečnost se odráží i v tematických plánech jednotlivých vyučujících, které si na nový školní rok někteří kopírují bez ohledu na to, zda byly plánované okruhy v předchozím ročníku probrány či nikoliv.

Učební plán je doplněn v sedmém - devátém ročníku nabídkou povinně volitelných předmětů. Volitelné jsou však pouze pro žáky VII. tříd, kteří si mohou vybrat mezi základy administrativy, seminářem ze zeměpisu nebo seminářem z přírodopisu. Žáci VIII. - IX. tříd mají pouze informatiku. V nabídce nepovinných předmětů je náboženství (navštěvuje je 46 % žáků školy). Mnohé zájmy a potřeby žáků jsou saturovány v kroužcích. V jejich nabídce najdeme i cvičení z matematiky a českého jazyka.

Pro péči o žáky 1. stupně se specifickými poruchami učení je ve škole zřízena poradna vedená dvěma učitelkami, z nichž jedna má speciálně pedagogické vzdělání. Žáci druhého stupně mají zpracovány individuální plány. V nich je formou dohody navrhováno zohlednění žáka a toto je podepsáno rodiči, ředitelem školy a učitelem. Kontrolou těchto plánů ČŠI zjistila, že jejich obsah je příliš obecný, není specifikováno, jakými metodami a v kterých předmětech bude porucha zvládána.

Podle výše popsaných skutečností je oblast plánování hodnocena jako průměrná.

Organizování

Struktura řízení školy má jasně vymezené kompetence jednotlivých pracovníků. Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech. Vykazuje pouze drobné chyby, zejména v opravách chybných zápisů (přelepování, přepisy). Osobní dokumentace je zabezpečena proti zneužití.

Organizace práce se opírá o obvyklé orgány - pedagogickou radu, metodické orgány. Mezi všemi zúčastněnými je zajištěn funkční tok informací. Ty směřují i v přiměřené míře k žákům a jejich zákonným zástupcům. Formou jsou jak nástěnky, tak žakovské knížky a deníčky. Hlavním způsobem setkání s rodiči jsou třídní schůzky a konzultace. Rada školy ani jiná rodičovská organizace při škole není zřízena.

Život školy se však prezentuje jednak na řadě akcí pořádaných tradičně (ples, besídka), jednak články v místním Hluckém zpravodaji. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001 je zpracována dle osnovy dané zákonem, poskytuje dostatek informací o proběhlém školním roce. Rozhodnutí vydávaná ředitelem školy jsou jednoznačná, adresátovi přístupná.

Pro zlepšení využívá vedení školy podnětů svých pracovníků, zejména závěrů metodických orgánů (podle možností se jejich jednání ředitel školy zúčastňuje). Jeho spolupráce se zřizovatelem i orgány státní správy je dobrá.

Celkově lze oblast organizování ve škole označit za velmi dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Jako nástroje operativního řízení používá vedení školy zejména metodické sdružení na 1. stupni a předmětové komise na 2. stupni ZŠ. Právě metodické sdružení (MS) však v době inspekce tuto svoji funkci evidentně ještě neplnilo. Předsedkyni MS (ve funkci 1 měsíc) nebyly vedením

školy dosud vymezeny jasné kompetence a náplň práce, a tak především v oblasti návaznosti učiva v jednotlivých ročnících nebyly včas řešeny problémy vzniklé již v loňském školním roce. Kromě práce metodických orgánů jsou pravidelně jednou týdně svolávány porady a šestkrát ročně pedagogická rada. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je směřováno vedením školy zejména do oblastí výuky cizích jazyků, přírodovědných předmětů a využívání výpočetní techniky. Pro tři začínající učitele byli určeni uvádějící pedagogové. Vybráni byli zejména s přihlédnutím jejich k praxi, ale i kvalitě výuky.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků hodnotí ČŠI vzhledem ke sledovaným předmětům jako průměrné.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní systém je řízen plánem kontrolní a hospitační činnosti, který je zpracován na celý školní rok 2001/2002, je platný od 3. 9. 2001 a je neveřejný. Do vnitřní kontroly činnosti celé školy v oblasti výchovně vzdělávací je zahrnuto sledování plnění platných učebních osnov, plnění úkolů plánu práce, dodržování vnitřního řádu školy a pracovního řádu zaměstnanců školy, estetika prostor školy, hospitační činnost a kontrola písemných prověrek v českém jazyce a matematice, kontrola práce třídních učitelů, pedagogické dokumentace a jiné.

Průběžně po celý školní rok je prováděna kontrola dodržování pracovního řádu zaměstnanců školy a vnitřního řádu školy. Zjištěné nedostatky jsou projednávány a odstraňovány. Sledování plnění platných učebních osnov jednotlivých předmětů je v kompetenci předmětových komisí, avšak i vedení školy sleduje během hospitační činnosti jejich realizování. Zápisy z jednání předmětových komisí dokládají skutečnost, že tyto orgány sice sledují plnění časového plánu, při zpoždění dále však s touto informací nepracují. Většinou řeší organizační záležitosti a málo se soustřeďují na práci s žakovou chybou, zjištěnou kontrolními prověrkami nebo během výuky. Přítomnost vedení školy na některých jednáních metodických orgánů svědčí o spolupráci, o tom, že se radí o problémech patřících do sféry jejich působnosti. Vedení školy podporuje iniciativu těch pedagogů, kteří jsou zainteresováni na konkrétních výsledcích školy - zájmové kroužky, soutěže a olympiády. Vyhodnocení práce metodických orgánů slouží řediteli školy jako podklad pro závěrečnou zprávu o činnosti školy.

Kvalitu výchovné práce třídních učitelů sleduje vedení školy při řešení výchovných problémů. Dalším ukazatelem je schopnost učitele dosáhnout harmonických vztahů mezi žáky, je sledována náplň třídnických hodin a dokumentace třídních učitelů.

Součástí kontrolního plánu je časové rozvržení pro jednotlivé měsíce. Hospitační činnost je plánována obecně. V minulém školním roce byla uskutečněna 31 hospitace, více na prvním stupni. Vedení školy dodržuje zásadu, alespoň jednou v roce navštívit každého učitele, některé i vícekrát ročně. Hospitační záznamy jsou vedeny, obsahují datum a podpis učitele, se kterým byl proveden metodický rozbor a byla mu dána doporučení. Ze zápisů pedagogických rad však vyplývá, že zjištěné poznatky nejsou zobecňovány a předávány všem členům sboru.

Škola je zapojena do celostátního projektu Kalibro, ředitel školy sleduje kvalitu práce pedagogů úspěšností žáků v řešení testů. Dalším ukazatelem kvality práce je pro vedení školy úspěšnost žáků v soutěžích a olympiádách na úrovni okresu a regionu.

Na základě výše uvedených skutečností hodnotí ČŠI kontrolní systém školy jako průměrný.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy má jasnou představu o dalším rozvoji školy. Svou práci koncepčně plánuje. Vzhledem ke zkušenostem vedení lze i o organizačním zabezpečení chodu školy říci, že je velmi dobré. Rezervy lze nalézt v kontrolní činnosti a ve vedení pracovního kolektivu.

Celkově jsou dle popsanych skutečností podmínky vzdělávání průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- Inspekční zpráva čj. 153-3/9697-05-Re
- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol s čj. 2328/2000
- Zakládací listina školy s datem 14. 12. 1995
- Projekt rozvoje mé školy
- Zápisy z pedagogických rad kontrolované školy
- Zápisy z organizačních porad kontrolované školy
- Pracovní plán práce ředitele pro školní rok 2001/2002
- Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2001/2002 ze dne 3. 9. 2001
- Některé hospitační záznamy ředitele školy za školní rok 2000/2001
- Zápisy z jednání předmětových komisí sledovaných předmětů
- Personální dokumentace vyučujících sledovaných předmětů
- Rozhodnutí ředitele školy
- Vnitřní řád školy platný pro tento školní rok, schválený ped. radou 3. 9. 2001
- Třídní výkazy a katalogové listy žáků platné pro školní rok 2001/2002
- Třídní knihy platné pro školní rok 2001/2002
- Tematické plány sledovaných předmětů
- Hospitační záznamy inspektorů
- Náhodně vybrané sešity, deníčky a žákovské knížky žáků
- Učebnice užívané pro výuku sledovaných předmětů

ZÁVĚR

Závěrem lze konstatovat, že škola plní (až na dějepis) osnovy dané přijatým učebním programem. Ve výuce nebyly shledány vážnější odborné nedostatky. Mnozí pedagogové mají ke své práci tvořivý přístup.

Vedení školy má jasnou představu své další práce, umí ji organizačně zvládnout. Dílčí rezervy shledala ČŠI v oblasti vedení pracovníků a kontroly jejich práce.

Po přístavbě v minulých letech se výrazně k lepšímu změnily prostorové podmínky pro výuku. Nevyhovující je dosud provizorní umístění šaten na úzkých chodbách (bezpečnost žáků) a stav sociálního zařízení. Vnitřní vybavení nábytkem se ve srovnání s poslední kontrolou ČŠI zlepšilo.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavla Koupilová	Pavla Koupilová, v. r.
Členové týmu	Mgr. Miloslav Brůzl	Miloslav Brůzl, v. r.
	Mgr. Marie Dratvová	Marie Dratvová, v. r.
	Mgr. Věra Mrázová	Věra Mrázová, v. r.
	Mgr. Marie Šestáková	Marie Šestáková, v. r.

V Kroměříži dne 15. 10. 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. 10. 2001

Razítko

Ředitel školy

Jiří Vardan, v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: odbor školství Krajského úřadu Zlínského kraje	01-11-06	152-277/01-5049
Zřizovatel: Město Hluk, Hřbitovní 140, 687 25 Hluk (ing. Jan Šimčík)	01-11-06	152-278/01-5049

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	-	Připomínky nebyly podány